

KATONA JÓZSEF

* SZINHÁZ *

MOLNÁR FERENC

OLYMPIA

VÍGJÁTÉK

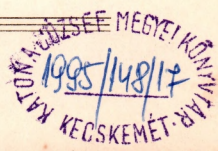
KECSKEMÉT

1962 — 63

Olympia estélyi ruhája
tervezte: MÁRTON ALADÁR

MOLNÁR FERENC

1878—1950

MOLNÁR FERENC RŐL

„Akárhogy forgatom a szót, lázadó ez az író, lényegében mindig különvélemény, a mordályégetők fajtájából, de mondanivalóját oly tetszetősen tudja csomagolni, hogy a huszadik század elején meghódította a jólöltözött és jólfésült, gazdag polgári közönséget Budapesttől Oslóig, Nápolytól New Yorkig s a nézők a bombáiban, melyeket egy tréfával, vagy egy szójátékkal nyújtott át, csak a szalón rakáték tündöklését látták meg. — Darabjai egy kis ötlet mustármagjaiból sarjadoznak. Ez hajtani, lombosodni, terebélyesedni kezd, alakok nőnek ki belőle, s ő kedvére elmulat velük. Erőssége nem a színpadi ezermasterség, mint sokan hiszik, hanem az a gyermeki kedvesség, amellyel oda tudja adni magát egy ötletnek, az a gátlást nem ismerő bátorság;

amellyel követni tudja ösztöneit. Egy költő erénye ez. Micsoda szabad, féktelenül szeretetreméltó szókimondás, a huncutság micsoda őszintesége, a tiszteletlenség micsoda ideisége. Ma is a „műzsák rakoncátlan gyermeke” maradt.” — Így lelkesedik érte **Kosztolányi Dezső** 1935-ben.

Azóta közel három évtized telt. A világsiker és az elmarasztalás minden árnyalata szinte osztályrésze lett. Darabjai ma is műsoron vannak, eredeti formájukban, vagy zenésítve, vagy a mozivásznon. De éppenúgy élnek, hatnak és hódítanak, mint megírásuk korában. **Molnár Ferenc** tizenhárom esztendeje halott. Utolsó művében (Ütitárs a száműzetésben) a gyógyíthatatlan nagy betegség, a honvágy panasza, férfi zokogása száll felénk. New Yorkban halt meg, 1950-ben.

Már életében is sok vita folyt arról, hogy Molnár Ferenc költő-e, vagy csupán színpadi szerző, mesterember. A választ művei adják. A Pál utcai fiúk c. regényével, vagy a Széltolvajok c. novellájával a Molnár-ellenzők is kénytelenek az írók közé sorolni. De darabjait sokan még ma is csak a színpad virtuóz ismerője „produktumainak” tartják. Kosztolányinak, Kárpátinak más a véleménye. Hadd idézzünk itt Kárpáti Aurél 1958-ban Molnár Ferencről írt cikkéből:

„Minden kortársa között ő volt legtökéletesebb mestere a színpadi formának. Ma a jelen távlatából tekintve vissza széles érzelmi és gondolati skálát megszólaltató műveire, nyilván már tisztábban látjuk, mint annak idején, hogy változatos alakokkal benépesített színpada milyen közel áll a bábszínházhoz. Hőseinek legnagyobb része — gondos megfigyelésről tanúskodó **realisztikus** vonásai ellenére is — inkább megelevenedett bábfigura, mint igazi hús-vér ember. Engedelmes végrehajtója az író szándékának, illuziót keltő megtestesítője játékos elképzelésének... Molnár drámai alapötlete mélyén mindig ott rejtőzött egy cseppje a költői ihletnek. Valami, amit sohasem áldozott fel **egészen** a virtuóznak. Igen, az a bizonyos „szociális olajcsepp”, amely mindig elárulja jelenlétével a gyengébbek pártján álló, igaztalanságok ellen forduló humanistát... Molnár a toll legelső mesterei közé tartozott. Mindig „biztosra” ment és mindent hiánytalanul ki is tudott fejezni, amit akart. Tökéletesen ismerte önmaga tehetségének határait és erőt, amelyeket végsőkig kihasznált. Látszólag könnyedén, fáradtság nélkül, franciás eleganciával és józansággal. ...Hűvösen tárgyilagos, de sohasem hideg. Az előszó elevenségét megőrzi papíron is, átüt rajta a hang színe, intenzitása, eleven rezgése. Egyszerre természetes és művészi, akár a kristály... Született drámaíró és szerencsés vénával megáldott író volt. S ez a ritka színpadi találkozás a legigazibb értékmérője nemcsak világhírének, hanem irodalmi rangjának, egész alkotóművészetének is...”

Bemutató előadás
1963. március 15-én, pénteken este 7 órakor

MOLNÁR FERENC:

OLYMPIA

Vígjáték 3 felvonásban.

S z e r e p l ő k :

Plata-Ettingen herceg, tábornok	JÁNOKY SÁNDOR Jászai-díjas	✓
Eugénia, a felesége	GÖNDÖR KLÁRA	✓
Olympia, a leánya	DÉVAY CAMILLA	✓
Kovács, huszárcapitány	SIMON GYÖRGY Jászai-díjas	✓
Lina grófnő	DEMETER HEDVIG	✓
Albert gróf	DÁNFFY SÁNDOR	✓
Krehl osztrák csendőralezredes	MEZEY LAJOS	✓

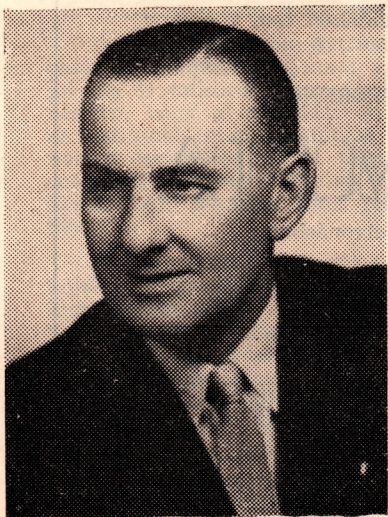
Történik egy osztrák fürdőn, a háború előtt.

Díszlettervező:
BORCSA ISTVÁN

Jelmeztervező:
MÁRTON ALADÁR

Rendező:
SEREGI LÁSZLÓ
Jászai-díjas

Plata-Ettingen:
JÁNOKY SÁNDOR
Jászai-díjas

Olympia:
DÉVAY CAMILLA

Kovács kapitány:
SIMON GYÖRGY
Jászai-díjas

Plata-Ettingenné:
GÖNÖR KLÁRI

Éíszlettervező:
BORCSA ISTVÁN

Rendező:
SEREGI LÁSZLÓ
Jászai-díjas

Jelmeztervező:
MÁRTON ALADÁR

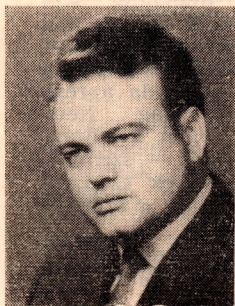
OLYMPIA

Plata-Ettingen hercegné és leánya, Olympia, Orsolini herceg fiatal özvegye, egy kis osztrák fürdőhelyen nyaralnak. Lakik a szállóban egy délceg magyar huszárkapitány, aki öt nyelven beszél, kitűnő táncos, remekül lovagol és nagyszerűen bridzsel. Az anya rajong a modoráért és bridzs-tudományáért, Olympia pedig az elragadó férfiért és remek táncosért — és flörtölni kezd Kovács kapitánnyal. Természetesen csak óvatosan, mert a gőgös, hideg és a maga felsőbbrendűségében vakon hívó Olympia, nem ereszkedhet le az egyszerű kapitányhoz. A kis fürdőhelyen azonban gyorsan jár a hír, s pletyka szálai sűrűsödni kezdenek. Nagy mester ebben Lina grófnő. Olympia a trónörökösné első udvarhölgye, s ezért a pletykának útját kell állni, a lehető legrövidebben ki kell adni Kovács kapitány útját. Olympia nem tagadja, hogy tett szert neki a délceg kapitány, de mindennel fontosabb számára a császári udvar kegye. Érzéseit „agyonüti” és azonnal cselekszik. Hívatja Kovács kapitányt, megleckézteti: hogyan merte paraszt létére egy hercegnőre vetni a szemét. S ezzel azt hiszi minden rendbe jött. De korántsem így történik. Krehl csendőrezredes rémülten jelenti a hercegi családnak, hogy Kovács kapitány, aki ugyebár sűrűn megfordult társaságukban egy körözött nemzetközi szélhámmossal azonos. Várja a főméltóságú hölgyek további parancsát. A főméltóságú hölgyek elájulnak, magukhoz térnek, majd a mama átveszi az ügyek irányítását. Kovácsot, illetve a szélhámas Mejrovszkit, ki kell engesztelni, letartóztatni nem szabad. Kínálják fel neki a szabad elvonulás lehetőségét. Kovács-Mejrovszki azonban nem kér a szabad elvonulásból — ő Olympia egyetlen éjszakáját kéri. Megkapja. Másnap reggel együtt a család. Megérkezik az atya is. De megjön Kovács is, akiről kiderül, hogy valódi kapitány, s a tábornok atya legjobb tanítványa. Olympiának azt is bevallja, hogy az egész Mejrovszki ügyet ő maga találta ki — meg akarta leckéztetni a rátarti hercegnőt. Olympia bevallja Kovácsnak, hogy szereti, de az huszárosan összecsapja a bokáját — és most már végleg távozik.

Lina grófnő:
DEMETER HEDVIG

Albert gróf:
DÁNFFY SÁNDOR

Krehl csendőrezredes
MEZEY LAJOS

Az Olympiát először a Magyar Színház mutatta be 1928-ban. Kárpáti Aurél a közelmúltban elhunyt kiváló kritikus a Pesti Naplóban írt erről a jelentős eseményről. Kárpáti kritikájából közlünk az alábbiakban részleteket.

Az ősbemutatóról

Molnár Ferenc újabb színdarabjai egyre kifejezettebben hangsúlyozzák a színpad ősi lényegét: a játékot. Azt a játékot, amely nem tükrözi a valóságot, legfeljebb emlékeztet rá, játékfigurák, játékeletével. S mintha még ez az emlékeztetés is csak arra való lenne, hogy a konfrontálás esetleg jelentkező vágyát elfojtsa a nézőben: inkább a különbséget teszi élesebbé, mint az egyezést. Az ő mai színpada valóban az illúziók világa. Általa teremtett mikrokozmosz, amelyben minden tőle kap színt, formát, hangot, jelentőséget. Mégsem önkényes, szeszélyes, vagy éppen anarchikus. Sőt nagyon is rendszerbe foglalt. Szigorúan zárt, kiszámított, megkonstruált s acélos logika törvényei szerint felépített. Délibáb — vasbetonból.

De ezt a komplikált művészetet bajos egyetlen hasonlattal megvilágítani. Ellentétes képre is szükség van itt. Tehát Molnár színpada a régi megjelölés értelmében vett festett világ... Nem szobrok, mint a regény hősei, akiket körüljárhatunk; fix helyről — a nézőtérről — szemlélhetők csak, akár a holland mesterek csoportképei. Plasztikájuk festett s rámajuk a színpad kerete.

Vizont van egy olyan lényeges tulajdonságuk, ami egyszerre felborítja ezt a sántító hasonlatot. Molnár Ferenc „csoportképei” mozognak, változnak, fejlődnek a szó szoros értelmében élnek, a bennük rejtőző titokzatos erők hullámzó ritmusát követve. Nem mímelik az élet valóságát, s mégis arról adnak hírt, igazabban minden realitástól, komprimáltan, a játék valóságával. Ám ennek „hogyantját” lehetetlen bővebben magyarázni, mert ez már nemcsak a

művész, az író egyéni titka, hanem a színpad örök rejtélye is. A „festett játék” lényege, amely — bármennyire is különbözzék a valóság lényegétől — abban egy vele, hogy megismerhetetlen.

...Az új Molnár-vígjáték: játék a játékért. Ragyogó, káprázatos, tökéletes játék. Szinte személytelenül objektív. Csalhatatlan pontosságával simaságával, kiegyensúlyozottságával, tömörségével és végtelen rafináltságával már-már mechanikus. Mintha egy hallatlanul finom, csodálatos precíz gépezet önmaga erejéből kelt volna benne életre. A technika vívmányainak diadalában azt a fokot jelzi, ahol a civilizáció már versenyre kelhet a kultúrával. S ezt annál sikeresebben teheti, mert minden ízében mesterre valló munka, egy nagyszerű író bravúros alkotása.

Témája alig anekdótányi ötlet. Más kezében csak mutató maradt volna, de Molnár remekül ért hozzá, hogy elmélyítse és megvillantson nevető külszíne alatt egy fanyar, molière-i igazságot.

Ezt a három felvonásra tagolt, tiszta vonalú, elmésségtől szikrázó vígjátékot mindössze hét szereplő bonyolítja. S közöttük nincs egyetlen inas, szobalány vagy pincér. A „bejelentés” nélkül való exponálásnak és kapcsolásnak szédítő bravúrja ez a szerep-redukálás. És micsoda karikírozó művészettel jellemzett figura egytől egyig...

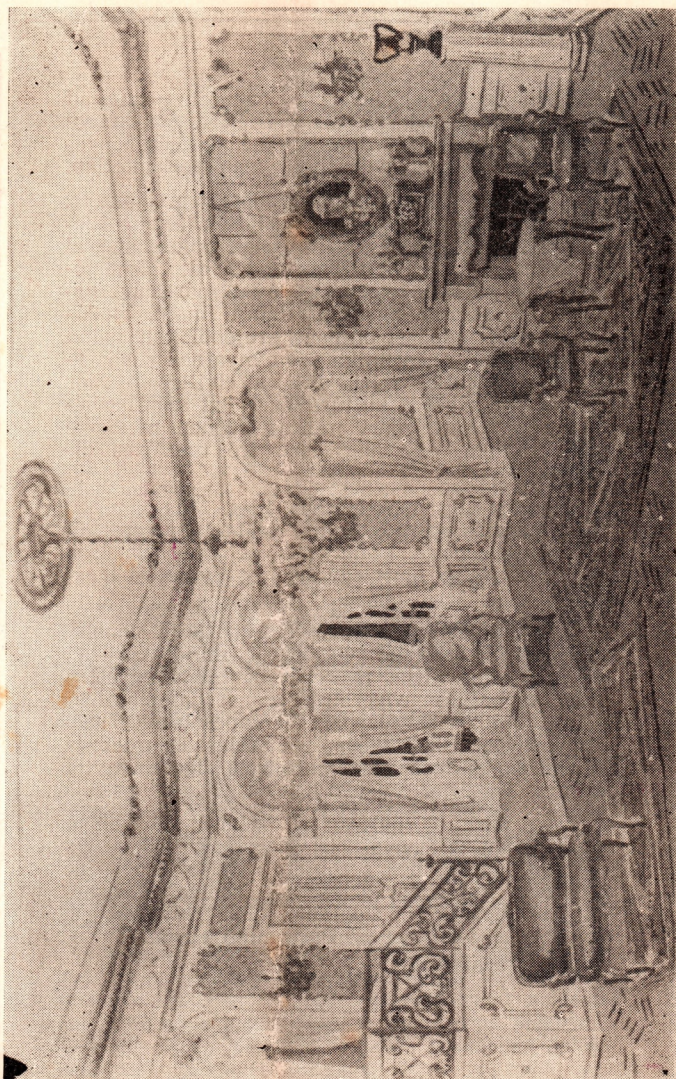
Még csak a dialógusról valamit. Ebben a dialógusban a szavak is játszanak. Cikáznak, pattannak, repülnek s mindig más és más szint váltanak, mint tarka labdák, melyek boszorkányos ügyességgel találnak célba. Bűvészet ez, de egyben művészet is. Páratlanul egyéni.

Utánozhatatlan.

Ara: 1,50 Ft

Borcsa István színpadképe az Olympiához

Készült 1500 példányban $\frac{3}{4}$ (A/5) ív terjedelemben
az MNOSZ 5601–59.. és 5602–55. sz. szabványok szerint

Szerkeszti: Siklós Olga

63. 1274 BNYV Kecskemét — F. k.: Nádasy Ferencné